

۲۴۹۲۴/ ۴۳۹۴۹
۸۲، ۸، ۷

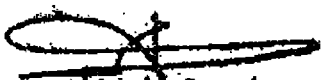
جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

روزنامه دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۸۲، ۱۱، ۲۹۰۷
تاریخ ثبت: صبح
اقدام کننده: ۸۹، ۸، ۸ عصر

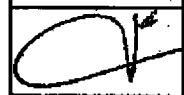

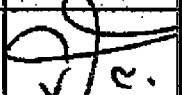
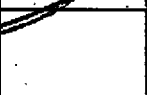
حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کربوبی
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جریمه های مربوط به امور حمل و نقل و عبور و مرور و مسائل نقلیه" که بنا به پیشنهاد وزارت کشور در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۳ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می گردد.

سید محمد حاسمی

رئیس جمهور

تأیید نهایی	تأیید انطباق متن و تصمیم	کنترل ابلاغ	تنظیم متن
			

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، شورای نگهبان، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، وزارت کشور، وزارت راه و ترابری، وزارت دادگستری، وزارت امور اقتصادی و دارائی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و دفتر هیئت دولت.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

- نظریه اهمیت نقش حمل و نقل و عبور و مرور در زندگی شهری و آثار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و بهداشتی آن،
 - با توجه به روند تغییرات قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی از سال ۱۳۵۰ و اصلاحات بعدی آن،
 - با عنایت به نارسائیهای مقررات قانون موجود،
 - نظر به لزوم بازنگری و اصلاح و تکمیل آن به لحاظ پیشرفتهای تکنولوژی و تغییر معیارهای فنی، حقوقی،
 اجتماعی و اقتصادی، و
 - به منظور رفع ابهامات و مشکلات یادشده، تعیین چارچوبهای قانونی مناسب در زمینه چگونگی برخورد با تخلفات
 این حوزه و تأمین ضروریات جامعه؛ لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می شود:

لایحه "نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جریمه های مربوط به امور حمل و نقل و عبور و مرور وسائل نقلیه"

ماده ۱- در سراسر کشور به افسران راهنمایی و رانندگی که برای تشخیص تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور تعیین شده و آموزش لازم را دیده اند، اجازه داده می شود که تخلفات مربوط را تشخیص داده و برگ اخطاریه جریمه صادر نمایند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی می تواند به درجه داران کادر راهنمایی و رانندگی که دارای دیپلم کامل متوسطه و گواهینامه پایه دوم رانندگی و نیز ده سال سابقه خدمت در راهنمایی و رانندگی بوده و آموزش لازم را دیده باشند، اختیارات و وظائف مندرج در این ماده را از لحاظ تشخیص تخلف و صدور برگ اخطاریه جریمه تفویض نماید.

تبصره ۲- راهنمایی و رانندگی مجاز است از گزارش داوطلبان مورد تأیید که دارای حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی بوده و دوره آموزش لازم را دیده باشند در تشخیص تخلف و صدور برگ اخطاریه جریمه توسط مأموران موضوع این ماده استفاده نماید.

ماده ۲- راهنمایی و رانندگی می تواند در تشخیص تخلف و صدور برگ اخطاریه جریمه از تجهیزات عکسبرداری، فیلمبرداری، کنترل سرعت، سامانه های ماهواره ای و نظائر آن استفاده نماید. استفاده از این قبیل تجهیزات در شهرها و جاده ها بر حسب مورد بنا به پیشنهاد نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و با تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و یا وزارت راه و ترابری خواهد بود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ماده ۳- متخلفان از مقررات حمل و نقل و عبور و مرور در موارد تسلیم حضوری برگ اخطاریه جریمه و یا الصاق آن بر وسیله نقلیه، از تاریخ صدور و در موارد ابلاغ از طریق اداره راهنمایی و رانندگی، از تاریخ دریافت ابلاغیه، مکلفند ظرف ۳۰ روز جریمه تعیین شده در برگ اخطاریه جریمه را به حسابهای که به همین منظور توسط خزانه افتتاح می شود واریز نمایند. چنانچه متخلف ظرف مهلت مذکور مبلغ جریمه را نپردازد و یا نسبت به تشخیص تخلف و جریمه تعیین شده در برگ اخطاریه اعتراض خود را به محاکم صالحه تسلیم ننماید، موظف است پس از انقضای مهلت یادشده، جریمه متعلقه را به مأخذ دو برابر مبلغ مندرج در برگ اخطاریه جریمه پرداخت کند.

در صورت اعتراض در مهلت مقرر، دادگاه موضوع اعتراض را با حضور معترض و در صورت ضرورت با حضور مأمور صادرکننده برگ اخطاریه جریمه مورد رسیدگی قرار داده و چنانچه اعتراض را وارد نداند، متخلف موظف است هزینه دادرسی را پرداخت نماید. مبلغ هزینه دادرسی همه ساله به تصویب دولت می رسد.

ماده ۴- مأموران مذکور در ماده (۱) این قانون در حدود وظائف و اختیارات تعیین شده می توانند علاوه بر صدور برگ اخطاریه جریمه، بر حسب مورد، نوع و تعداد تخلف، گواهینامه رانندگی متخلفان را با دادن رسید اخذ و برای بررسی و ثبت سوابق و دادن امتیاز منفی و عندالاقضاء محروم کردن راننده از رانندگی برای حداکثر یک ماه به اداره راهنمایی و رانندگی محل ارسال دارند. رسید مزبور در مهلت مندرج در آن در حکم پروانه رانندگی است.

تبصره - نوع و تعداد تخلفات، مدت و نحوه ضبط و منگنه کردن گواهینامه و شیوه احتساب امتیاز منفی و محروم کردن از رانندگی به موجب آئین نامه این ماده که بنا به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران می رسد تعیین خواهد شد.

ماده ۵ - مأموران موضوع این قانون وسایل نقلیه دارای جریمه پرداخت نشده در مهلت مقرر را متوقف و ضمن صدور و تسلیم اخطاریه دو ماهه به راننده خودرو اعلام می نمایند تا نسبت به پرداخت وجوه جریمه های مورد اشاره اقدام نمایند. مأموران مزبور پس از انقضای مدت مذکور و عدم پرداخت جریمه های معوق ملزمند وسیله نقلیه را متوقف و سپس گواهینامه یا پروانه رانندگی مخصوص وسایل نقلیه متخلف را با ارائه رسید اخذ و به اداره مربوط ارسال نمایند تا پس از پرداخت جریمه در مهلت تعیین شده (یک ماه) مدارک مذکور مسترد گردد. در صورت عدم پرداخت جریمه با رعایت موارد فوق و در زمانبندی تعیین شده (یک ماه) خودرو متوقف و به یکی از پارکینگها

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

منتقل خواهد شد تا در صورت پرداخت جریمه و هزینه پارکینگ مدارک مسترد و خودرو ترخیص شود.

تبصره - در مورد وسائل نقلیه مسافربری و باربری بین شهری فقط یکی از مدارک راننده یا وسیله نقلیه (از قبیل گواهینامه، دفترچه و در صورت همراه نداشتن هیچ یک از مدارک مذکور پلاک خودرو) با ارائه رسید اخذ می شود و متخلف مکلف است پس از به مقصد رساندن مسافر یا بار به اداره مربوط مراجعه و نسبت به انجام تکالیف موضوع این ماده اقدام نماید.

ماده ۶- مأموران موضوع این قانون می توانند به منظور کنترل رانندگان از حیث اجرای قوانین و مقررات از سوی آنان، احراز صلاحیت قانونی آنها، درج مشخصات راننده و وسیله نقلیه در برگه های اختاریه جریمه و تکمیل آن و همچنین تشخیص اصالت خودرو، برحسب مورد مدارک رانندگی را اعم از گواهینامه، شناسنامه یا کارت شناسائی و یا دفترچه مالکیت خودرو، بیمه نامه شخص ثالث، دفترچه کار رانندگی با وسائل نقلیه ترابری و مدارکی که راننده به موجب قوانین و مقررات مربوط، هنگام رانندگی ملزم به همراه داشتن آنهاست، مطالبه نمایند و رانندگان موظف به ارائه آنها می باشند. مأموران مذکور پس از رؤیت و کنترل مدارک لازم، آنها را مسترد می نمایند.

تبصره - مأموران مذکور می توانند بعضی از مدارک یادشده در این ماده را در پاره ای از موارد با دادن رسید ضبط نمایند و فوراً به نزدیکترین واحد راهنمایی و رانندگی تحویل دهند. موارد ضبط و چگونگی اجرای این تبصره به موجب آئین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های کشور و راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۷- رانندگی در موارد زیر خطرناک محسوب و در صورت مشاهده، توسط مأموران موضوع ماده (۱) این قانون به شرح زیر اقدام می گردد:

۱- در صورتی که راننده در حالت مستی یا پس از مصرف مواد افیونی یا داروهای مجاز خواب آور یا داروهای غیرمجاز و یا بدون گواهینامه یا در حال مکالمه با تلفن همراه یا بدون استفاده از وسائل و تجهیزاتی که مطابق مقررات موظف به استفاده از آنهاست و یا در گواهینامه رانندگی تصریح به استفاده از آنها شده است، اقدام به رانندگی کند، وسیله نقلیه متوقف و برگ اختاریه جریمه صادر و در خصوص مصادیق مجرمانه مزبور، راننده مذکور برای رسیدگی قضائی به مرجع صالح معرفی می شود.

۲- چنانچه وسیله نقلیه دارای عیب و نقص فنی و مکانیکی مؤثر و مشهود بوده و احتمال ایجاد خطر و یا وقوع تصادف یا خطر زیست محیطی داشته باشد یا فاقد برگه معاینه فنی باشد وسیله مزبور متوقف و ضمن صدور برگ اختاریه جریمه به تعمیرگاه اعزام می گردد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

حرکت مجدد این گونه خودروها حسب مورد پس از رفع نقص و یا اخذ برگه معاینه فنی، موکول به تأیید تعمیرگاه یا مأموران موضوع این قانون می باشد.

۳- هرگاه راننده با رفتارهای خطرناک یا نصب یا حمل وسائل خطرآفرین یا سد معبر به نحو خطرناک موجب سلب ایمنی و آسایش خود یا دیگران شده باشد، وسیله نقلیه به توقفگاه اعزام و برای راننده طبق مقررات این قانون برگ اخطاریه جریمه صادر می شود.

تبصره ۱- مدت توقف وسیله نقلیه حسب مورد تا رفع اشکال یا اعلام مراجع قضائی خواهد بود.

تبصره ۲- تشخیص مستی راننده باید توسط دستگاه الکل سنج از راه تنفس صورت گیرد.

تبصره ۳- هنگام اعزام وسیله نقلیه معیوب و دارای نقص فنی به تعمیرگاه، پلاک شماره آن اخذ و پلاک مخصوص اعزام به تعمیرگاه الصاق می گردد. تحویل پلاک شماره وسیله نقلیه منوط به ارائه گواهی رفع عیب از تعمیرگاه خواهد بود.

تبصره ۴- تعمیرگاه موظف به رفع کامل نقص فنی اعلامی می باشد و در صورت صدور گواهی خلاف واقع با آنان مطابق قانون مجازات اسلامی برخورد می شود.

ماده ۸- مسئولان مربوط مکلفند محللهائی را که توقف وسائل نقلیه در آنها، به هر میزان موجب بروز خطر و انسداد راه می شود، با نصب علامت مخصوص مشخص نمایند. در صورت توقف وسائل نقلیه در این قبیل محلها و ترک آن و یا امتناع راننده از حرکت و همچنین توقف خودرو در پیاده روها، مأموران موضوع این قانون مکلفند ضمن صدور برگ اخطاریه جریمه برابر مقررات ماده (۱۳) این قانون اقدام نمایند.

تبصره - علامت مخصوص موضوع این ماده، علامت توقف مطلقاً ممنوع منضم به علامت حمل با جرثقیل می باشد.

ماده ۹- در تصادفاتی که فقط منجر به خسارت مالی می شود، رانندگان مکلفند وسائل نقلیه خود را فوراً به کنار معابر منتقل و سپس عنداللزوم درخواست حضور کارشناس فنی نمایند. در صورت امتناع از رفع سد معبر، مأموران مربوط با وسائل مقتضی رفع سد معبر کرده و با متخلف طبق ماده (۱) این قانون رفتار می نمایند.

در صورت وقوع خسارات بدنی (قتل یا فوت یا ضرب و جرح)، ضمن مبادرت به کمکهای نخستین در مورد مجروحان و مصدومان، صورتمجلس در محل حادثه به وسیله مأموران نیروی انتظامی و حسب مورد همکاری مأموران مربوط تنظیم و تحقیقات اولیه از راننده و مطلعان به عمل می آید. چنانچه به سبب حادثه، جسد یا اجسام دیگری مانع عبور وسائل نقلیه شده باشد مأموران نیروی انتظامی آن را از مسیرهای حرکت خارج و نسبت به رفع سد معبر اقدام خواهند

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

نمود. مأموران مزبور موظفند نسبت به ثبت و حفظ آثار و علائم باقیمانده اقدام کرده و مراتب را در صورت وقوع قتل یا فوت فوراً به مقامات قضائی برای حضور و انجام تشریفات قانونی گزارش دهند.

ماده ۱۰- در شهرهایی که با تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیکی شهرهای کشور، در خیابانها و معابر ابزارها و وسائل لازم از قبیل پارکومتر و یا کارت پارک، نصب و یا توقفگاه ایجاد می شود، شهرداری حق توقف متناسبی که میزان آن با تصویب شورای اسلامی شهر تعیین می گردد دریافت می نماید. عدم پرداخت تعرفه حق توقف به منزله ارتکاب تخلف پارکینگ ممنوع است.

تبصره - مأموران و بازرسان مورد تأیید شهرداری تهران و شهرداریهای مراکز استانها که دارای حداقل مدرک تحصیلی لیسانس بوده و توسط راهنمایی و رانندگی آموزش لازم را دیده باشند، تحت نظارت نیروی انتظامی مانند مأموران موضوع این قانون برگ اختاریه جریمه مربوط به تخلفات راجع به پارکومتر و کارت پارک را صادر نمایند. مسئولیت این افراد همانند مأموران موضوع قانون خواهد بود.

ماده ۱۱- رانندگانی که ظرف یک سال از تاریخ وقوع تصادف منجر به فوت، یا دو بار تصادف منتهی به جرح، مجدداً مرتکب تصادف منجر به فوت یا جرح گردیده و برابر حکم مرجع صالح قضائی مسئول حادثه شناخته شوند، به تشخیص دادگاه از شش ماه تا حداکثر یک سال از حق رانندگی محروم خواهند شد و چنانچه بعد از اجرای حکم، ظرف یک سال مجدداً و به شرح فوق مرتکب موارد مورد اشاره گردند دادگاه می تواند در صورت لزوم محرومیت مزبور را تشدید و آن را از یک تا حداکثر دو سال افزایش دهد. در صورت تکرار بعدی به شرح فوق، دادگاه گواهینامه متخلف را از دو تا حداکثر پنج سال ابطال می نماید.

تبصره - رانندگی در زمان محرومیت در حکم رانندگی بدون گواهینامه خواهد بود.

ماده ۱۲- تردد وسائل نقلیه در ساعات و محدوده هائی از شهر که از سوی راهنمایی و رانندگی و شهرداریهای مربوط تعیین و حسب مورد به تصویب شورای عالی ترافیکی و یا شورای هماهنگی استانها می رسد ممنوع است و با متخلفان طبق مقررات این قانون رفتار می شود.

ماده ۱۳- به منظور ارتقاء ایمنی استفاده کنندگان از موتورسیکلت و کاهش تخلفات، کلیه قوانین و مقررات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور و از جمله این قانون در مورد موتورسیکلتها جاری است و علاوه بر قوانین موجود در این خصوص، حرکت در پیاده رو یا در جهت مخالف مسیر مجاز حرکت، ایجاد عمدی صدای ناهنجار به وسیله لوله خروج دود، فقدان شماره راهنمایی و رانندگی، حمل بار و مسافر غیرمتعارف، استفاده تک چرخ، حرکت مارپیچ، آکربات، حمل یدک، عدم استفاده از کلاه ایمنی و هر نوع حرکت خطرناک و حادثه آفرین دیگر با موتورسیکلت تخلف محسوب و

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مأموران موضوع این قانون موظفند ضمن صدور برگ اخطاریه جریمه و اعمال قانون، نسبت به توقیف موتورسیکلت برای بار اول به مدت سه ماه و در صورت تکرار به مدت شش ماه اقدام کنند.

ماده ۱۴- جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی، با توجه به مکان و زمان وقوع و نوع تخلفات و میزان تأثیر آن در آلودگی محیط زیست و ایمنی عبور و مرور و سایر عوامل مؤثر از ده هزار (۱۰۰۰۰) ریال الی سیصد و پنجاه هزار (۳۵۰۰۰) ریال می باشد و طبق جداولی است که بنا به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و راه و ترابری و تصویب هیئت وزیران به موقع اجراء گذارده می شود.

تبصره - میزان جریمه های یادشده، بر اساس نرخ تورم که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می شود، هر سه سال یک بار بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید هیئت وزیران قابل اصلاح است.

ماده ۱۵- وجوه حاصل از جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور، در سراسر کشور به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داریکل (در مورد جاده ها) و خزانه معین استان (در مورد شهرها) واریز می گردد. معادل وجوه واریزی از محل ردیفهائی که همه ساله در قوانین بودجه سالانه پیش بینی می شود بر حسب مورد در اختیار شهرداری و وزارت راه و ترابری و راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران قرار می گیرد تا به ترتیب زیر اختصاص داده شود:

الف - درآمدهای حاصل از جریمه های تخلفات مزبور در هر یک از شهرها، به استثنای شهر تهران و شهرهای بالای دویست هزار (۲۰۰/۱۰۰۰) نفر جمعیت:

۱- معادل ۶۰٪ وجوه مذکور، جهت ایجاد و تجهیز مراکز معاینه فنی خودرو و توقفگاه و اصلاح، تعمیر و مرمت معابر و پلهای زیرگذر و روگذر و تهیه و نصب علائم و تجهیزات مانند تابلوها، چراغهای راهنمایی، وسائل کنترل عبور و مرور و هزینه برق مصرفی آنها و همچنین خط کشی معابر شهری و آموزش همگانی شهروندان به شهرداریهای هر محل اختصاص می یابد

۲- معادل ۴۰٪ وجوه مذکور، از محل اعتبار فوق الذکر به راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی اختصاص داده می شود تا حداکثر ۱۰٪ آن را جهت تشویق مأموران راهنمایی و رانندگی که در بهبود عبور و مرور شهرها تلاش می کنند هزینه نماید و باقیمانده وجوه یادشده را صرفاً در جهت آموزشهای تخصصی و تأمین تجهیزات و ملزومات انفرادی و مخابراتی به مصرف رساند.

ب - وجوه حاصل از جریمه های تخلفات یادشده در شهر تهران و شهرهای بالای دویست هزار (۲۰۰/۱۰۰۰) نفر جمعیت:

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

- معادل ۱۰۰٪ وجوه یادشده در اختیار شهرداریهای مربوط قرار می گیرد تا در جهت مصارف موضوع بندهای (۱) و (۲) هزینه گردد.

ج - درآمدهای حاصل از جریمه های مزبور در جاده ها:

۱- معادل ۵۰٪ از کلیه وجوه مذکور به پلیس راه نیروی انتظامی اختصاص داده می شود تا حداکثر ۱۰٪ آن را جهت تشویق مأموران راهنمایی و رانندگی که در تشخیص تخلفات رانندگی و بهبود عبور و مرور جاده ها تلاش می کنند هزینه نماید و ۴۰٪ باقیمانده وجوه مذکور را صرفاً جهت آموزشهای تخصصی و تأمین تجهیزات و ملزومات انفرادی و مخابراتی به مصرف رساند.

۲- ۵۰٪ باقیمانده وجوه مزبور در اختیار وزارت راه و ترابری قرار می گیرد تا جهت تأمین و نصب تجهیزات پیشرفته کنترل و علائم عبور و مرور چراغهای راهنمایی و هزینه برق مصرفی آنها و انجام خط کشی جاده ها و تجهیزات و تعمیر و حفاظت از جاده ها در خارج از شهرها هزینه نمایند.

د - درآمدهای حاصل از جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در مناطق آزاد تجاری - صنعتی به حساب مربوط در مناطق یادشده واریز می گردد تا در جهت موارد قید شده در این قانون هزینه نمایند.

ه - درآمدهای حاصل از جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل ریلی شهری و حومه در هر شهر به شهرداری همان شهر برای بهبود سیستمهای مذکور اختصاص و هزینه خواهد شد.
تبصره - آئین نامه تخلف از مقررات و نظامات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور وسائل نقلیه بنا به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶- قانون ایمنی راهها و راه آهن - مصوب ۱۳۴۹- و همچنین قانون کیفر بزه های مربوط به راه آهن - مصوب ۱۳۲۰- و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها در مورد قطارهای شهری و حومه لازم الاجراء است.

وظائف و اختیارات وزارت راه و ترابری و راه آهن در این مورد به شهرداری همان شهر واگذار می گردد.

تبصره ۱- جریمه تخلف از مقررات حمل و نقل ریلی شهری و حومه از ده هزار (۱۰/۰۰۰) ریال الی سیصد و پنجاه هزار (۳۵۰/۰۰۰) ریال تعیین می شود و طبق جداولی است که پس از تأیید شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و تصویب هیئت دولت بموقع اجراء گذاشته می شود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تبصره ۲- آئین نامه تخلف از مقررات و نظامات مربوط به قطارهای شهری و حمل و نقل ریلی شهری و جریمه های تخلفات مرتبط بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۷- با متخلفان از مقررات مربوط به سیستمهای حمل و نقل ریلی شهری و حومه، اعم از رانندگان، مسافران و متصدیان کنترل و هدایت و نظائر آن، به استثناء جرائمی که در قانون مجازات اسلامی مقرر گردیده است، به وسیله مأموران نیروی انتظامی که آموزش لازم را دیده و برای تشخیص تخلفات مربوط به این نوع حمل و نقل تعیین شده باشند برخورد می شود و برگ تشخیص تخلف صادر می گردد. نحوه و چگونگی اجرای این ماده و وظائف و اختیارات مأموران مذکور ضمن آئین نامه ای که بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران می رسد تعیین خواهد شد.

ماده ۱۸- عابران پیاده موظفند هنگام عبور از عرض سواره رو معابر و خیابانها از نقاط خط کشی شده و یا گذرگاههای غیرهمسطح ویژه عابران پیاده عبور نمایند. در غیر این صورت چنانچه راننده با عابر تصادف نموده و منجر به فوت یا مصدوم شدن وی گردد، مطابق قانون مجازات اسلامی رفتار خواهد شد.

ماده ۱۹- ادارات راهنمایی و رانندگی محل شماره گذاری خودروها مکلفند در ضمن شماره گذاری خودروها برای آنها شناسنامه صادر نمایند. معامله و نقل و انتقال خودروها منوط به ارائه شناسنامه خودرو می باشد.

ماده ۲۰- علاوه بر انجام معاملات وسایل نقلیه موتوری در دفاتر اسناد رسمی، انجام معاملات یادشده می تواند در دفاتر اسناد رسمی مستقر در ادارات راهنمایی و رانندگی محل نیز انجام گیرد. انجام معاملات یادشده مستلزم ارائه گواهی عدم خلاف و معاینه فنی (گواهیهای اصالت، ایمنی و زیست محیطی) از مراجع صلاحیتدار می باشد. نحوه و چگونگی نقل و انتقالات طی آئین نامه ای که توسط وزارت کشور با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد، مشخص می گردد.

ماده ۲۱- راهنمایی و رانندگی موظف است با استفاده از فناوریهای مناسب و ایجاد پایگاه رایانه ای در سراسر کشور، اطلاعات مربوط به وسائل نقلیه موتوری (اعم از شماره پلاک، نوع خودرو، نام و مشخصات مالکان و دارندگان، انواع گواهینامه رانندگی، نقل و انتقالات مربوط، تصادفات و همچنین سوابق تخلفات رانندگی و ارزیابی تأثیر تخلفات رانندگان در ایمنی عبور و مرور و غیره) را ثبت و

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تسهیلات لازم را برای امکان استفاده وزارتخانه‌ها، دانشگاهها، مراکز تحقیقاتی و سازمانهای نظیر سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور و شرکتهای بیمه از پایگاه رایانه‌ای مزبور فراهم نماید.

تبصره - مراجع قضائی مکلفند یک نسخه از احکام قطعی شده در رابطه با تصادفات و سوانح رانندگی را به راهنمایی و رانندگی محل ارسال کنند.

ماده ۲۲- راهنمایی و رانندگی موظف است علاوه بر مواردی که مالکان پلاک درخواست صورت وضعیت تخلفات و میزان جرائم خودروهای متعلق به خود را می‌نمایند، سالانه صورت وضعیت مذکور را به مالک پلاک ابلاغ کند.

مالک مکلف است ظرف ۳۰ روز نسبت به پرداخت وجوه مندرج در صورت وضعیت و اخذ مقاصد حساب اقدام و یا اعتراض خود را به مرجع قضائی صالحه تسلیم نماید.

تبصره - راهنمایی و رانندگی باید امکان دسترسی مالکان به صورت وضعیت خودروها را از طریق شبکه‌های رایانه‌ای و یا تلفن گویا فراهم سازد.

ماده ۲۳- شرکتهای و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر و رانندگان وسائیل نقلیه مکلفند مقررات حمل بار و مسافر و ایمنی عبور و مرور در راههای کشور را که از طرف مقامات و مراجع ذی ربط تعیین و اعلام می‌شود رعایت نمایند. در صورت تخلف، وسیله نقلیه توسط مأموران راهنمایی و رانندگی متوقف و متخلف وفق مقررات این قانون جریمه و نیز جهت تعیین پرداخت خسارات وارده به راه و ابنیه فنی به اداره راه و ترابری محل معرفی خواهد شد. در این صورت به وسیله نقلیه زمانی اجازه حرکت داده می‌شود که شرکت یا مؤسسه حمل و نقل و یا راننده، فعالیت وسیله نقلیه را با مقررات حمل و نقل بار و مسافر در راهها مطابقت داده و خسارات وارده را نیز پرداخت کرده باشد.

تبصره ۱- کمیسیونی متشکل از نمایندگان سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور، معاونت راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و کانون عالی انجمن صنفی مربوط، نسبت به تعطیلی شرکتهای و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر که خلاف مقررات و آئین نامه‌های مربوط رفتار می‌کنند از یک ماه تا یک سال و در صورت تکرار تخلف، لغو دائم پروانه فعالیت آنها تصمیم‌گیری می‌نماید. نیروی انتظامی موظف است نسبت به اجرای تصمیم کمیسیون مذکور اقدام کند. رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیم این کمیسیون، در مراجع قضائی و خارج از نوبت به عمل می‌آید.

تبصره ۲- در مواردی که طبق این ماده پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه حمل و نقل کالا یا مسافر لغو و فعالیت آن تعطیل می‌شود، مؤسسه مکلف است پس از تأیید صاحب کالا، ترتیب حمل کالا و

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مسافر را که قبلاً تعهد کرده به وسیله شرکتها و مؤسسات دیگر بدهد والا مسئول خسارات وارده به اشخاص ثالث خواهد بود.

تبصره ۳- وزارت راه و ترابری مکلف است در صورت تکرار تخلف در هر سال از متخلفان خسارات وارده به راه و ابنیه فنی را بر مبنای جریمه تخلف ضربدر تعداد تکرار تخلف در همان سال محاسبه و دریافت کند.

تبصره ۴- راهنمایی و رانندگی مکلف است نسخه‌ای از کروکی و یا گزارش تصادفات و تخلفات را جهت درج در پرونده متخلف به وزارت راه و ترابری ارسال نماید.

تبصره ۵- مقررات و آئین نامه های چگونگی رسیدگی به تخلفات و مدت تعطیلی و لغو پروانه فعالیت مؤسسات مذکور توسط وزارت راه و ترابری و در آن قسمت که مربوط به مقررات ایمنی عبور و مرور می باشد با همکاری وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۴- شهرداریها موظفند کلیه فعالیتهای مربوط به حمل و نقل کالا و بار در محدوده شهرها را در قالب مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل تعاونی و خصوصی ساماندهی و بر آنها مدیریت و نظارت کنند. آئین نامه اجرایی این ماده شامل تعیین حدود وظائف، اختیارات سازمانها و دستگاههای مربوط از جمله نیروی انتظامی، مسئولیت پذیری، اعمال نظارت و برخورد با تخلفات آنها توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۵- در مواردی که طبق این قانون توقیف خودرو توسط مأموران مجاز ضرورت داشته باشد، وسیله نقلیه توسط راننده و در صورت عدم حضور یا امتناع وی با استفاده از وسائل اطمینان بخشی که برای این کار معمول است حسب مورد به نزدیکترین توقفگاه یا منطقه انتظامی یا راهنمایی و رانندگی مربوط یا تعمیرگاه انتقال می یابد و هزینه های حمل وسیله نقلیه تا محل های یادشده، توقف در آنها و تعمیرات مربوط، به عهده مالک یا متصرف قانونی یا نمایندگان قانونی آنان خواهد بود.

تبصره - هزینه های یادشده، برابر تعرفه های مصوب مراجع ذی صلاح می باشد.

ماده ۲۶- جریمه های موضوع این قانون مشمول مرور زمان نمی گردد.

ماده ۲۷- رسیدگی به تخلفات و اخذ جریمه های کشتیرانی و قایقرانی در آبراهها و دریاچه ها از این قانون مستثناست. مسئولیت صدور پروانه و نظارت بر نحوه اجرای مقررات مربوط به قایقرانی در آبراهها، دریاچه های داخل شهرها و سایر موارد (از جمله سواحل دریاها که در حال حاضر مربوط به بنادر نمی شود) با شهرداری است و به موجب آئین نامه ای که توسط وزارتخانه های راه و ترابری و کشور تنظیم و به تصویب هیئت وزیران می رسد انجام می گیرد.

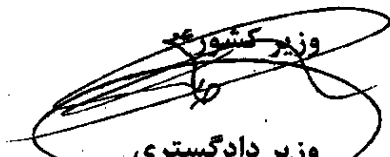
جمهوری اسلامی ایران

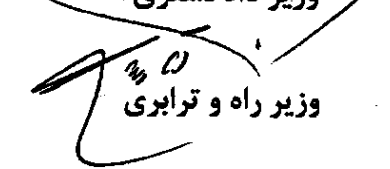
رئیس جمهور

ماده ۲۸- آئین نامه های اجرائی این قانون در امور مربوط به حمل و نقل جاده ای توسط وزارت کشور و راه و ترابری و در سایر موارد توسط وزارت کشور با همکاری سازمان شهرداریهای کشور و نیروی انتظامی تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران به مورد اجراء گذارده می شود.

ماده ۲۹- قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی - مصوب ۱۳۵۰ با اصلاحات بعدی - و لایحه قانونی راجع به مجازات متخلفین از اجرای مقررات طرح جدید ترافیک (مرحله سوم) - مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب - قانون تشدید مجازات موتورسیکلت سواران متخلفه قانون جلوگیری از تردد موتورسیکلت های فاقد شماره راهنمایی و رانندگی و همچنین ماده (۳۲) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین - مصوب ۱۳۷۳ با اصلاحات بعدی - و کلیه قوانین و مقررات مغایر از تاریخ ابلاغ این قانون لغو می گردد.

رئیس جمهور

وزیر کشور

وزیر دادگستری

وزیر راه و ترابری

وزیر امور اقتصادی و دارایی